

Caldwell Cook lät unga pojkar spela Shakspeare

Utdrag ur hans bok *The Play Way*

Caldwell Cook (1886-1937) arbetade på den reformpedagogiska pojkinskolan Perse School i Cambridge från 1911. Han var en djärv experimentör som använde lek och teater i all sin undervisning. Han lät tämligen unga elever spela Shakespeares pjäser, och när de blivit drivna på det gav han dem i uppgift att skriva nya pjäser i Shakespeares stil – men med motiv från Gamla Testamentet och från nordiska gudasagor. 1917 beskrev han sina metoder och sin pedagogiska filosofi i boken *The Play Way*. Den gavs ut i flera upplagor och influerade lärare i många länder. I det här översättningen av ett utdrag ur *The Play Way* har det tyvärr inte gått att göra rättvisa åt Cooks lek med ordet "play", på engelska betyder det ju både "lek" och "pjäs".

. . . Man föds inte med fungerande kunskaper om pjäskonstruktion och dramatisk komposition. Vi har lärt allt vi kan om sådant från Shakespeare. Det bästa sättet att börja med teater i klassrummet är att ta en av hans pjäser och spela den. Där kommer pojkarna att upptäcka att allting finns beskrivet för dem i texten.

Efter att ha spelat en enda pjäs kommer de att känna sig mer avspända när de agerar i klassrummet. Därigenom får de också förmåga att använda dramatiska metoder, när de studerar fenomen som inte är dramatiska i sig själva.

För pojkar över tio år är en Shakespearepjäs den bästa startpunkten. En del lärare är rädda för att språket är för svårt. Detta kanske hänger ihop med att de blivit vana vid att ha ögonen öppna för svårigheterna i sina ämnen, och anpassa sin undervisning efter dessa. Om läraren är tvungen

att förbereda sina pojkar för en examination så är det naturligtvis så. Men om pojkarnas intresse fokuseras på handlingen i pjäsen, så som den berättas genom rollfigurernas handlingar och repliker – då kommer man i efterhand att se att pojkarna har förstått intrigen och att rollgestalterna blivit som välbekanta vänner.

Vad mer kan man önska av en liten pojkes första möte med Shakespeare? Naturligtvis finns det dussintals saker som man inte hinner ta upp, och som kunde gett stoff för en hel termins studier. Men om ens tid är begränsad, så måste man välja mellan pjäsen, och sådant som är mindre nödvändigt. Bestämmer man sig för agering, så är "the play's the thing". Allt annat får tills vidare stå åt sidan.

Räcker tiden så kan en mängd studieområden, som är förknippade med en Shakespearepjäs, tas upp i efterhand. Fast vi alltid har lagt den första vikten vid att spela pjäsen, så har även de lägsta klasserna fått undervisning om Shakespeares tid och liv, både med några få ord i förbifarten och på särskilda lektioner.

Vi har naturligtvis lagt stor vikt vid att eleverna ska förstå de historiska händelserna bakom *Henry V* och *Richard II*. Pojkarna har själva fått hålla föreläsningar om ämnen som "Tudorarkitektur", "Familjeliv på Shakespeares tid", "Brädspelet", "Älvor och häxor", "Förbrytare och landsstrykare", "Globeteatern" och så vidare. Vi har till och med fördjupat oss i de tre autentiska porträtten av Shakespeare.

Vi har också studerat blankvers i samband med varje pjäs, inte passivt utan med sikte på att pojkarna ska kunna använda versmåttet i sina egna

dikter och pjäser. Långt från att förbise eller strunta i den intellektuella och lärda sidan av Shakespeare-studierna har vi noga gått in på varje gren: det litterära, det arkeologiska, det dramatiska hantverket, de sceniska teknikaliteterna. Men vi har inte gyttat ihop allt detta under studiet av en enda pjäs.

Vad än läraren kände till om ämnet lärde han ut. Ibland genom att föreläsa under en längre period för en klass om tragediens betydelse för en klass. Ibland genom att roa en annan klass med jämförelser mellan den elisabetanska teatern och vår tids music hall, biografier och konserter. Ibland genom att småprata om nutida skådespelare och vad några av dem har sagt om Shakespeare.

Men allt detta bygger på – och är intimt sammanbundet med – den nära levande bekantskap som pojkarna fått med Shakespeares pjäser genom att spela dem. En man eller en pojke som har spelat en av pjäserna behöver ingen särskild uppmuntran för att vilja lyssna på lärda utläggningar om stycket, rollfigurerna, intrigen eller om dramatikers skicklighet i att använda sceniska konventioner.

En elev som blivit förberedd genom att spela, kräver att få föreläsningar av sin lärare. Men för att föreläsningarna ska bli intressanta, begripliga och effektiva måste de ges som svar på en begäran. De måste komma efter att bekantskapen med pjäsen skapat aptit på vidare studier. Hunger är den bästa kryddan, men övermättnad förstör matsmältningen.

Översättning: Kent Hägglund

Bilder ur Caldwell Cooks bok, *The Play way*. Elever spelar roller ur Shakespeares pjäser: 1. En budbärare. 2. Henry V. 3. Viola i Trettondagsafton. 4. En shakespeare soldat.